Місія профспілок – бути з людьми
Нещодавно у Києві відбулося засідання Ради Федерації профспілок України, у якому взяв участь голова ФПО Максим Баланенко. Наша розмова з Максимом Олексійовичем – про основні акценти засідання.
- Який напрямок діяльності зримо виділяється на фоні поточних справ?
- Голова ФПУ Григорій Осовий зазначив, що насамперед профспілки свою увагу звертають на те, що робиться сьогодні на фронті воїнами, які, ризикуючи своїм здоров'ям і життям, захищають країну від рашистської навали. З перших днів військової агресії багато спілчан були призвані до лав Збройних Сил України, вступили до підрозділів територіальної оборони. Профспілкові організації усіх рівнів надають їм допомогу. Можна сказати, героїчно тримають економічний фронт на своїх робочих місцях і тиловики, у тому числі спілчани. Не зважаючи на бомбардування, обстріли, вони працюють на робочих місцях, випускають продукцію, виробляють енергію, забезпечують її доставку, і все те, що сьогодні вкрай необхідно для життєзабезпечення. Пріоритетом є – підтримка ЗСУ і сил територіальної оборони. Профспілки надають їм фінансову і гуманітарну допомогу. Загалом членські організації ФПУ надали допомоги на сотні мільйонів гривень. Хочу підкреслити, що це саме профспілкові кошти і наш внесок у перемогу. У ФПУ працює штаб Гуманітарної допомоги. Він мобілізує необхідні ресурси як усередині країни, так і допомогу профспілкових партнерів з-за закордону. Ці кошти виділяються для тих, хто найбільше постраждав від війни на територіях, де йдуть бойові дії. Більше 120 млн. грн. виділено на підтримку внутрішньо переміщених осіб, яких прихистили у профспілкових закладах та санаторіях. Причому, без жодної допомоги держави. І ця робота продовжується.
- Чи змінив воєнний час завдання профспілок?
- В умовах воєнного стану ФПУ не тільки продовжує виконувати свої статутні завдання, а й розширила спектр обов'язків. Це, як було сказано, підтримка як армії, так і сил тероборони, а також членів профспілок та профспілкові організації, які найбільш постраждали через війну. Серед пріоритетних завдань нашої діяльності є зміцнення потенціалу ФПУ, посилення діяльності всеукраїнських профспілок та територіальних профоб'єднань в умовах воєнного стану. Саме так звучало основне питання порядку денного Ради. Воно є визначальним: як в умовах війни посилити організаційні спроможності, віднайти нові можливості для допомоги членам профспілок і профорганізаціям.
- Безперечно, основним для ФПУ, як у мирний, так і воєнний час, залишається захист прав та інтересів членів профспілок. Що можете сказати про представництво і захист прав та інтересів трудящих на національному рівні?
- На жаль, активізувався наступ на права профспілок та працівників. І найприкріше, що для цього використовується воєнний стан, коли ми не можемо страйкувати, пікетувати, мітингувати... А соціальний діалог практично бездіє. Ніби відбувається гра в одні ворота. В такій ситуації дуже важко зберегти конституційні права і гарантій для людини праці. Наша позиція непохитна і вона полягає у тому, що закони в Україні мають відповідати міжнародним нормам і в першу чергу європейським, куди ми так стрімко рухаємося.

Ми не маємо давати приводу навіть думати, що профспілки в тяжких умовах воєнного стану втратили свої позиції або дієвість. Нам удалося пом'якшити деякі норми цілого ряду законопроєктіва, обмежити їх застосування на період військового стан. Однак, по своїй суті чимало законопроєктів залишаються дискримінаційними, і профспілки налаштовані по завершенні воєнного стану внести зміни до так званих «токсичних» для працівників і профспілок законів. Як я уже зазначав, профспілки стоять на непохитній позиції, що закони України мають відповідати міжнародним нормам, враховувати взятий країною курс на європейську інтеграцію. У цьому ми вже отримали надійного і впливового партнера - Європейську конфедерацію профспілок. 6 грудня на засіданні виконавчого комітету ЄКП ми набули повноправне членство. По суті профспілки стали членом європейської профспілкової спільноти раніше, ніж країна стане членом Євросоюзу.
- На засіданні було прийнято Заяву ФПУ у зв'язку з продовженням наступу на майнові права профспілок. Про що йдеться?
- З початку проголошення незалежності українських профспілок у 1990 році влада постійно намагається позбавити профспілки їх законного права власності на майно, що є недопустимим у будь-якій демократичній державі, де діє верховенство права. Вільне трактування законодавства щодо правового статусу майна профспілок стало першопричиною зазіхань з боку влади на профспілкове майно. Урядом і народними депутатами з 2012 року було ініційовано шість антипрофспілкових законопроєктів, метою яких є не тільки повне позбавлення власності профспілок, а й їх спроможності ефективно захищати інтереси людини праці. Наразі Верховна Рада України прийняла у першому читанні проєкти ЗУ «Про правовий режим майна загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР» та «Про мораторій на відчуження майна загальносоюзних громадських об'єднань (організацій) колишнього Союзу РСР», згідно з якими все майно ФПУ має відійти державі. А це навчально-методичні центри, будинки профспілок, санаторно-оздоровчі заклади і туристичні об'єкти. Варто зазначити, що Федерація профспілок України ніколи не була загальносоюзним громадським об'єднанням, а створена у 1948 році як Українська республіканська рада профспілок. (У її створенні брали участь делегати від 32 республіканських комітетів та 25 областей України). Відповідно до Конституції України питання власності врегульовується виключно законами України, а у разі їх відсутності – у судовому порядку. Проте Фонд державного майна України за підтримки прокуратури України за ці роки розгорнув повномасштабну кампанію з одержавлення майна профспілок.
- Як відомо, ФПУ підтвердила своє право на володіння майном, вигравши у 1997 році у Вищому арбітражному суді справу про витребування своєї власності за позовом Фонду державного майна України. А у 2007 році Верховний Суд поставив крапку, відмовивши прокуратурі у перегляді цієї справи. Однак наступ на майнові права продовжується.
- Так. Державні органи, втративши перспективу вирішення спорів у судовому порядку вдалися до подальшого тиску шляхом криміналізації.
Так, починаючи з 2011 року, було порушено низку кримінальних проваджень щодо керівників профспілкових підприємств, головних лікарів закладів, у рамках яких здійснювалися допити, проводилися обшуки житла та службових приміщень. Основними звинуваченнями, в розумінні органів досудового розслідування, є використання посадовими особами службового становища з метою привласнення чи розтрати «державного майна». Пред'явлені звинувачення так і не знайшли свого підтвердження у судовому порядку. Ці дії приголомшили профспілкову спільноту. Виходить, що

багаторічна діяльність профспілкових підприємств, товариств, яка базувалась на законних правовстановлюючих документах, свідоцтвах про право власності, актах постійного користування земельними ділянками, що зареєстровані за профспілками та ніколи не перебували на обліку у реєстрі державного майна й не фінансувались державою, начебто стала «злочинною діяльністю», вчиненою «організованою злочинною групою». Яскравим прикладом процесу криміналізації стало вручення підозри та взяття під варту заступника Голови ФПУ, голову Наглядової ради ПрАТ «Укрпрофоздоровниця» Володимира Саєнка тільки за те, що він як посадова особа виконував свої функціональні обов'язки і рішення колегіальних органів ФПУ у спосіб, який визначений законодавством України та внутрішніми нормативними актами ФПУ і ПрАТ «Укрпрофоздоровниця». Це дискредитує Федерацію профспілок України, яка об'єднує 3,46 млн. спілчан. Рада ФПУ заявляє, що власність профспілок завжди використовувалася і використовується в інтересах людини праці прозоро й відкрито, особливо у воєнний час. Адже мета профспілок – бути з людьми в цей складний час. ФПУ категорично не сприймає тиск з боку влади і розцінює його як переслідування за активну правозахисну позицію профспілок, яка базується на захисті прав та інтересів людини праці.

- Як працюють профспілкові заклади сьогодні?

- Федерація профспілок України за часи свого існування зберігає і розвиває санаторії, оздоровчі, туристичні і спортивні об'єкти, які лікують і відновлюють здоров'я, повертають до повноцінної роботи мільйони працюючих, скалічених на виробництві. З перших днів війни профспілкові об'єкти стали місцем прихистку вимушено переміщених осіб, лікування учасників бойових дій і постраждалих українців, тим самим підставивши плече державі. Вилучення державою цих закладів призведе до суттєвого скорочення можливості українців на відновлення свого здоров'я. Адже жодний з уже протиправно відібраних у профспілок об'єктів сьогодні не працює. Усі вони перебувають у занедбаному стані або розібрані на цеглини. Члени Ради закликають владу припинити наступ на майнові права профспілок, тиск на профспілкових лідерів, зняти незаконні обвинувачення, відкликати антипрофспілкові законопрєкти та перейти до конструктивного соціального діалогу, об'єднання зусиль на благо народу України та Перемоги над ворогом. Рада ФПУ звернулася до Президента України як гаранта конституційних прав і свобод з проханням втрутитися у цей процес заради об'єктивного неупередженого ставлення до профспілок.
Прес-центр ФПО